

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a black triangle pointing up at the top center, a grey triangle pointing down at the top right, a grey triangle pointing up at the bottom left, and a grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

ORO TARŠOS SĄSAJOS SU ATOPINIU DERMATITU VAIKŲ AMŽIUJE: ATVEJO APRAŠYMAS IRLITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorius. Rokas ČESYNAS (IV kursas).

Darbo vadovė. Asist. dr. Agnė JAGELAVIČIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vaikų ligų klinika.

Darbo tikslas. Išanalizuoti oro taršos sąsajas su atopiniu dermatitu vaikystėje ir įvertinti oro teršalų įtaką atopinio dermatito patogenezei.

Darbo uždaviniai. 1. Apžvelgti mokslinę literatūrą analizuojančią oro taršos sąsajas su atopiniu dermatitu. 2. Surasti ir pateikti praktinių klinikinių atvejų pavyzdžių. 3. Pagrįsti tolimesnių tyrimų poreikį.

Darbo metodika. Mokslinės literatūros paieška buvo atlikta duomenų bazėje Pubmed. Atrinktos paskutinių 5 metų publikacijos, atlikta jų analizė. Paieška vykdyta pagal šiuos raktažodžius: „Childhood atopic dermatitis“, „Atopic dermatitis and air pollution“.

Santrumpos. AD – atopinis dermatitas, TRAP – traffic-related air pollution – su transportu susijusi oro tarša, ODM – odos dūrio mėginys

Įvadas. Apie 30% pasaulio vaikų serga alerginėmis ligomis. Viena dažniausių alerginių ligų vaikystėje yra AD. Dažniausiai AD yra pirmoji atopinio maršo liga, pasireišianti dar kūdikystėje. Simptomai būdingi AD: odos išsausėjimas, stiprus niežulys ir simetriški bėrimai. AD patogenezė yra daugiaetiologinė, tačiau viena iš pagrindinių ligos atsiradimo priežasčių yra odos barjero pažeidimas. Oro tarša savo poveikiu gali prisidėti prie odos pažeidimo. Oro teršalai yra skirstomi į kietąsias daleles, azoto oksidus, deginamojo kuro išskiriamas daleles, su transportu susijusių oro taršą (TRAP) ir lakiuosius organinius junginius. Šios medžiagos odos barjero funkciją sutrikdo sukeldamos oksidacinį stresą. Taip pat sumažėja struktūrinių baltymų ekspresija, padidėja transepidermalinis vandens netekimas, sukeliama odos mikrofloros disbiozė, kyla alerginės reakcijos. Minėti veiksniai skatina atopinio maršo progresavimą ir lemia kitų alerginių ligų išsivystymą. Per pastaruosius 30 metų ypatingai išaugo AD atvejų skaičius tiek vaikų, tiek suaugusiųjų tarpe. Šis augimas didžiausias sparčiai industrializaciją vykdančiose, besivystančiose šalyse, urbanizuotuose regionuose arba regionuose su išvystyta infrastruktūra. Koreliacija tarp išaugusio naujų AD atvejų skaičiaus ir oro teršalų koncentracijos didžiausia vaikų tarpe.

Klinikinio atvejo aprašymas. Pacientas 9 metų amžiaus, berniukas. Odą beria nuo 2-3 metų. Bėrimai dažniau paūmėja mokykloje. Berniukas čiupinėja palanges, užuolaidas, po ko niežti, pleiskanoja delnai. Bėrimo lokalizacijos: veidas, už ausų, delnai, rausta akys. Paūmėjus alergijos simptomams vartoja antihistamininius preparatus: loratadiną, klemastiną. ODM nustatytas įsijautrinimas namų dulkių erkutėms. Diagno-

zė – alerginis konjuktyvitas, alerginis dermatitas. Rekomenduota: aplinkos kontrolė, neliesti dulkelėmis užterštų paviršių, alergenui specifinė imunoterapija. Kontrolinio vizito metu, berniukui nustojus liesti dulketus paviršius, delnų ir rankų būklė pagerėjo. Pakeitus ugdymo įstaigą, kuri buvo prie greitkelio, bėrimai liovėsi.

Diskusija. Koreliacija tarp dermatito simptomų sunkumo ir dulkių erkučių koncentracijos buvo pastebėta ankstesniuose moksliniuose tyrimuose. Lietuvos Higienos instituto duomenimis, miestuose žymiai didesnis ligotumas alerginėmis ligomis lyginant su kaimiškomis vietovėmis. Mieste 10000 gyventojų tenka 88,95 sergantys AD, o kaime 58,64, tad galima daryti prielaidą, kad oro tarša turi įtakos alerginių ligų paplitimui ir jų paūmėjimams. Tačiau, Lietuvoje ir pasaulyje trūksta mokslinių tyrimų, skirtų nustatyti oro taršos sąsajas su AD. Svarbu iširti, kaip oro tarša veikia aplinkos ir vidaus patalpų oro alergenų paplitimą, alergijos simptomų pasireiškimą ir intensyvumą. Neradome atliktų tyrimų, skirtų išsiaiškinti, ar yra koreliacija tarp dulkių erkučių kiekio ir įvairių oro teršalų koncentracijos. Oro teršalams pažeidus odos barjerą, alergenai lengviau pro jį prasiskverbia ir alerginėms reakcijoms pasireikšti užtenka mažesnio jų kiekio.

Išvados. Oro tarša turi tiesioginę įtaką AD paplitimui, jo simptomų sunkumui. Todėl, oro tarša ir gyvenamoji aplinka veikia pacientų gyvenimo kokybę, ligos sunkumą ir paūmėjimų dažnį. Gydant AD sergančius pacientus dažnai neatsižvelgiama į galimą oro taršą gyvenamojoje aplinkoje, ji nėra įvertinama prognozuojant ligos eigą ir progresavimą.

Rekomendacijos. Reikalingi tolimesni tyrimai siekiant įvertinti oro taršos poveikį AD bei kitoms alerginėms ligoms vaikų amžiuje, taip pat tyrimai nustatyti koreliaciją tarp aeroalergenų ir oro teršalų koncentracijų. Tokie tyrimai padėtų patikslinti galimas alerginių ligų paūmėjimų priežastis, parinkti prevencines priemones ir pagerinti pacientų gyvenimo kokybę.

Raktažodžiai. Atopinis dermatitas; oro tarša; alerginės ligos; vaikai.